

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VN/10610/2019, VM011:00/2019

SMn lausunto; VM luonnos valtioneuvoston asetukseksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä sisäasiainhallinnon TUVE-käyttäjätahojen sekä pelastuslaitosten koottua lausuntoa otsikon aiheesta. Pelastuslaitosten lausunnot ovat koottuna liitteessä 1 Pelastuslaitosten lausunnot TUVE-asetusluonnoksesta. Sisäministeriö esittää lausuntona seuraavaa.

Yleistä

Turvallisuusverkkotoiminnasta säädetyn lain [10/2015] tarkoitus ja samalla koko TUVE-toiminnan ydin on varmistaa turvallisuusverkon käyttäjille yhteisten TUVE-palveluiden häiriöttömyys ja jatkuvuus sekä päätöksenteossa ja johtamisessa tarvittavien tietojen käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus. Turvallisuusverkkotoimintaan liittyvän lainsäädännön tulee tukea käyttäjien lakisääteistä toimintaa varten tarvitsemien palveluiden saatavuutta, velvoittaa palvelutuottajia tuottamaan käyttäjien tarvitsemat yhteiset palvelut ja valtiovarainministeriötä vastaamaan ohjauksesta ja valvonnasta. Niin palveluiden kuin vastuidenkin on oltava riittävän selkeitä, täsmällisiä ja tarkkarajaisia, jotta kaikki turvallisuusverkkotoimintaan lakisääteisesti osallistuvat voivat luottaa kaikissa olosuhteissa niin omaan kuin muidenkin toimintaan. Nyt esitettävät muutokset eivät täysin esitetystä asetusluonnoksessa tähän vastaa.

Sisäministeriö korostaa erityisesti uusien matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palveluiden tuottamisvastuun ja integroituvan toimintaympäristön yhteistoiminnan määrittelyä selvästi TUVE-palvelutuottajien kesken.

Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen kokonaan omistaman tytäryhtiön vastuut tulee määritellä asetusluonnoksessa esitettyä tarkemmin matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palveluiden tuottamisessa.

Viranomaisradioverkon ja turvallisuusverkkotoiminnan yhteensulautumisessa tulee erityisesti huomioida näiden toimintaympäristöjen sekä niiden

hallinnoinnin erilaisuus, jotta aiheutuvat integraatiohaasteet voidaan minimoida jo etukäteen.

Lisäksi sisäministeriö esittää termien, määritelmien ja vaatimuksien selkeyttämistä niin palvelu-, rajapinta- kuin kokonaistoimintakohtaisesti, jotta kaikki toimijat ymmärtävät omat vastuunsa ja voivat niiden täyttymisen selkeästi varmistaa.

Asetusluonnos

3 § Tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottajan tehtävät ja palvelut

Tietoturvapalveluiden ja tietoturvallisuuspalveluiden termien erot tai yhtäläisyydet

1 momentin 8) kohdassa käytetään TUVE-lain mukaisiin yhteisiin tieto- ja viestintätekniisiin palveluihin liittyen termiä "tietoturvapalvelut" ja vastaavasti 3 momentin 7) kohdassa TUVE-lain viranomaisradioverkon sekä viranomaisten aikakriittisen laajakaistaisen matkaviestinnän yhteisiin tieto- ja viestintätekniisiin palveluihin liittyen termiä "tietoturvallisuuspalvelut". Sisäministeriö esittää termien yhtenäistämistä, ellei näillä tosiasiallisesti tarkoiteta eri asioita.

8 § Varautuminen

Ensimmäisen momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi niin, että varautumista koskevat vaatimukset skaalautuisivat palvelukohtaisesti – kuten tietoturvallisuutta koskevat vaatimukset asetuksen 9 §:n mukaan.

Varautumisen osalta on tärkeä tunnistaa ja huomioida palveluiden väliset riippuvuudet. Esimerkkinä sähköpostipalvelu poikkeusoloihin varautumisen osalta; mikäli tässä yhteydessä ei kokonaan tai osin huomioida esimerkiksi työasemapalveluja tai VPN-palvelua, ei varautuminen kokonaisuutena onnistu.

Palveluiden välisiä riippuvuuksia korostetaan myös Valtioneuvoston 8.4.2020 antamassa päätöksessä Valtioneuvoston päätös valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ja käytön ensisijaisuus-, kiireellisyys- ja muussa tärkeysmäärittelyssä noudatettavista periaatteista ajalla 8.4.-15.5.2020.

9 § Tietoturvallisuusvaatimukset

Palvelukohtaiset tietoturvallisuusvaatimukset

Turvallisuusverkon palvelujen tulisi olla siten skaalautuvia, että niiden avulla voitaisiin palvelukohtaisesti toteuttaa tietojensuojaamistarvetta ja palvelujen käyttötarkoitusta vastaavat tietoturvallisuusvaatimukset.

Sisäministeriö pitää esitettyä palvelujen skaalaamismallia hyvänä, ja erityisesti tämän seurauksena tehtävää palvelujen toiminnallisen käyttötarpeen ja käyttötilanteiden läpikäyntiä, jonka nähdään vain parantavan käyttöä vastaavien tietoturvallisuusvaatimusten määrittämistä. Lisäksi huomioitavaksi tulee ottaa erilaiset palveluiden käyttöympäristöt ja käytettävän yksittäisen tiedon lisäksi kokonaistarve.

Lausunto

SM2012418

03.05.2020

00.02.04

SMDno-2020-710

Palvelutuottajien välinen tehtäväjako ja vastuut

Tieto- ja viestintätekniisten ja matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palveluiden sekä tuottajien tiiviin yhteistyön merkitystä tulee korostaa. Erityisesti kun palvelut koskevat turvallisuusverkkolain 9 §:n 1 momentin palveluiden tuottajan sekä turvallisuusverkkolain 9 §:n 3 momentin viranomaismatkaviestinnän sekä viranomaisten aikakriittisten laajakaistaisen matkaviestinnän tieto- ja viestintätekniisten palveluiden tuottajan välistä yhteistyötä, tulee asetuksessa varmistaa palvelutuottajilta edellytettävä tiivis ja viiveetön yhteistyö esimerkiksi kirjauksella:

"Turvallisuusverkkolain 9 §:n 1 momentin ja 9 §:n 3 momentin palvelutuottajien välinen tehtäväjako sekä vastuut tulee toteuttaa siten että toiminta- ja aikakriittisille turvallisuustoimijoille osoitettavat kokonaispalvelut saadaan tuotettua turvallisuusviranomaisten tarpeiden edellyttämällä palvelutasolla."

Kansainväliset tietoturvallisuusveloitteet

Asetusluonnoksen 9 §:ssä mainitaan, että TUVE-palveluiden tulee täyttää kansainvälisistä tietoturvallisuusveloitteista annetussa laissa (588/2004) tarkoitetut erityisluojattaville tietoaineistoille asetetut tietoturvallisuusvaatimukset. Asetusluonnoksesta ei kuitenkaan selviä tarkoitetaanko tällä EU-tietoturvasääntöjä vai joidenkin valtioiden kanssa tehtyjä kahdenvälisillä turvallisuussopimuksia, joiden vaatimukset tulisi täyttää. Asetuksessa olisi hyvä mainita millä turvallisuustasolla tietoturvallisuusvaatimukset täytetään (TOP SECRET, SECRET, CONFIDENTIAL, RESTRICTED).

11 § Turvallisuusverkon palvelujen käyttö**Käyttäjän palvelun liittäminen turvallisuusverkkoon**

Sisäministeriö pitää tärkeänä edistää asetusluonnokseen esitettyä muutosta, jonka mukaan palvelutuottajan ei tarvitse hankkia käyttäjän tietojärjestelmän tai tieto- ja viestintätekniisen palvelun liittämiseksi turvallisuusverkkoon valtiovarainministeriön hyväksyntää, mikäli palvelutuottaja pystyy varmistumaan liittämiseksi asetettujen vaatimusten täyttymisestä. Liittämisen prosessin sujuvoittaminen edesauttaa, etteivät operatiivisen toiminnan ja lainsäädännön edellyttämien muutosten aikataulut eivätkä vaatimustenmukaisten tietojärjestelmien käyttöönotot viivästy hallinnollisten käsittelyiden seurauksena tarpeettomasti.

Sisäministeriö kuitenkin korostaa alla esitetystä näiden vaatimusten määrittelyn huomattavaa selkeyttämistä. Lisäksi tulee huomioida, että TUVE-lain mukaisesti valtiovarainministeriöllä säilyy tieto- ja viestintätekniisen varautumisen ja turvallisuuden valvontavastuu.

Määritelmät 11 § 2. momentti

11 §:n toisen momentin soveltamisessa käytäntöön tunnistetaan haasteena alla alleviivatut määritelmät:

"Käyttäjän on ennen liittymistään turvallisuusverkkoon annettava palvelutuottajalle selvitys siitä, että se täyttää käyttäjän turvallisuusverkkoon liittämiseksi määrätyt tietoturvallisuusvaatimukset. Käyttäjän on suunniteltava turvallisuusverkkoon liitettävä toimialasidonnainen tietojärjestelmä tai tieto- ja viestintätekniinen palvelu siten, että se täyttää liittämiseksi määrätyt

Lausunto

SM2012418

03.05.2020

00.02.04

SMDno-2020-710

tietoturvallisuusvaatimukset. Käyttäjän on annettava palvelutuottajalle selvitys mainittujen vaatimusten täyttymisestä."

Toimialasidonnainen tietojärjestelmä tai tieto- ja viestintätekniinen palvelu

Asetuksen antamisen yhteydessä tulee määritellä yksiselitteisen selkeästi mitä toimialasidonnaisella tietojärjestelmällä tai tieto- ja viestintätekniisellä palvelulla tarkoitetaan tässä yhteydessä, ja mitkä ovat edellä mainittujen osalta rajapinnat TUVE-verkkoon ja/tai siinä tarjottaviin palveluihin nähden. Toisin sanoen, sisällytetäänkö johonkin viranomaisen toimialasidonnaisen järjestelmän tai palvelun kuvaukseen myös TUVE-verkko tai TUVE-palveluja. Näin ei pitäisi olla ainakaan tiedonsiirron osalta. Sen osalta rajapintana voisi olla OSI mallin mukaisten 3. ja 4. kerrosten välillä, jolloin toimialasidonnaisten järjestelmien ulkopuolelle jäisivät kerrokset 1 - 3. TUVE-palveluiden osalta vastuurajat tulisi määritellä yksiselitteisesti.

Määrätyt tietoturvallisuusvaatimukset

Momentissa viitataan kaksi kertaa määrättyihin tietoturvallisuusvaatimuksiin. Nämä määrätyt tietoturvallisuusvaatimukset tulisi määritellä selkeästi. Mikäli kaikille yhteisiä tietoturvallisuusvaatimuksia ollaan antamassa, tulisi se antaa viimeistään muutosasetuksen antamisen yhteydessä. Kyseisten tietoturvallisuusvaatimusten tulisi jälleen kerran olla yksiselitteiset, mielellään standardeihin tai muihin yleisesti tunnettuihin ja hyväksytyihin perustuvia sekä ennen kaikkea myös Traficomien hyväksymät. Lisäksi edellä mainitut vaatimukset tulee voida luovuttaa järjestelmää tai palvelua kehittäväälle ulkopuoliselle taholle käyttöön, jotta vaatimusten täytyminen voidaan selkeästi todentaa ennalta tiedossa olevin, yhtenäisin mittarein. Tietoturvallisuusvaatimusten yksiselitteisyys on edellytys myös momentin viimeisessä lauseessa käyttäjälle säädetyin selvitysvelvollisuuden täyttämiseksi sekä käyttäjäviraston, palvelutuottajan että valvonnasta vastaavan kannalta.

Perustelumuistiolounnos

Palveluiden hallinta ja ratkaisujen räätälöinti

Perustelumuistiolounnoksessa on kirjattu uusiksi viestintätekniisiksi palveluiksi aikakriittiset mobiilit viestintäpalvelut ja niiden hallinta. Viestintätekniisiin palveluihin kuulusivat myös henkilöiden väliset ryhmä- ja yksilömuotoiset puhe-, video- sekä sanomapalvelut. Kirjauksen mukaan aikakriittinen viestintä tulee olla mahdollista myös laitteille, kuten erilaisille sensoreille sekä autonomisille laitteille.

Viestintätekniisten palveluiden kuvausten laadinnassa tulee huomioida, että palvelukuvaukset koskevat pääosin palveluoperaattorin teknistä toteutusta ja sen ylläpitoa. Palveluiden toiminnallinen hallinta tulee edelleenkin mahdollistaa niille aika- ja toimintakriittisille turvallisuusviranomaisille, joiden toiminnalliset tarpeet tätä edellyttävät.

Viranomaistoimijoiden laaja käyttäjäkunta ja toiminnan erilaisuus edellyttävät monia eri ratkaisumalleja. Tehtävistä riippuen, käyttäjille on mahdollistettava räätälöidyt toteutusratkaisut keskeisiin sovelluksiin sekä toimialasidonnaisten mobiilipalveluiden käyttö, jotta vältetään tarpeettomalta usean eri laitteen käytöltä.

Muut huomiot

Tiedonhallintalain riskiarviointivelvollisuus

Tiedonhallintalain tiedonhallintayksikölle asettama velvollisuus riskiarvioinnista tulisi näkyä asetuksessa selkeästi.

Perustelumuiustiolounnoksessa riskiarvio on otettu esiin osana poikkeamapäätösten hyväksymis- ja käyttöönottonenettelyitä. Riskiarvion tulisi olla kiinteä osa palveluiden suunnittelu-, kehittämis- hyväksymis- ja käyttöönottovaiheita.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Johtava asiantuntija

Minna Bloigu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 03.05.2020 klo 11:31. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Liite 1 Pelastuslaitosten lausunnot TUVE-asetusluonnoksesta

Jakelu

Valtiovarainministeriö

Tiedoksi

Sisäministeriön osastot
Kansallisen turvallisuuden yksikkö
Hallinnonalan virastot ja laitokset